

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelj
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto V.

V Celovec 25. avgusta 1886.

Št. 16.

Kmečki stan propada.

„Kmečkemu stanu se trda godi. Vsega mu, žalibog! menjka. Res že na robu propada stoji, skorej mu konec zaklenka“, — ta žalostna pesem se naše dni razlega po vesoljnem svetu.

To pesem je tudi zapel gosp. Mačnik, ko je svoja usta odprl na kmečkem shodu v Grabštanju 2. majnika 1886. Njegov prijatelj in eden tistih prvakov, ki hočejo kmetom solzno dolino preobrniti v sveti raj, gosp. Laks iz Reichenau-a, je pa še predlanskim v nekem odprtem pismu povzdigoval in hvalisal zlate čase, ki so se kmečkemu stanu prismijali od leta 1848. Letos je pa v Grabštanju tudi pomagal žalostno pesem zapeti o kmečkem stanu. Tako hitro nekteri možjači spreminjajo svojo kožo!

To žalostinko je že l. 1862 — torej pred 24 leti! — zapel tudi gosp. Einšpieler v svojem časniku: „Stimmen aus Innerösterreich“. V sestavku: „Landwirthschaft und Industrie“, je tožil, da vlada obrtnijo in fužinarijo preveč podpira, kmetarijo pa zanemarija. — V sestavku: „Das l. f. Wald-Reservatrecht“ je tožil, da so gozdne postave pretežko breme za kmečke posestnike; — v sestavku: „Das Jagdwesen“ je tožil, da se za stran lova kmečkim občinam velika škoda in krivica godi. L. 1862. pa te žalostne pesmi nihče ni hotel slišati. Ponavljal je to pesem o propadu kmečkega stanu gosp. Einšpieler v svojem časniku „Kärntner Volksblatt“ l. 1871. in potožil v sestavku „Der Bauernstand und seine Zukunft“, kako da gre kmečki stan rakovo pot. Ravno tako je l. 1872 v sestavku: „Was richtet den Bauernstand zu Grunde und was kann ihm helfen?“ je dokazal, kaj tišči kmečki stan v propad in kako se mu more pomagati?

To svojo staro pesem je gosp. Einšpieler ponavljal tudi v „Kärntner Volksstimme“ vsako leto do l. 1883. in ko je ta časnik nehal izhajati, jel je to pesem krožiti v svojem časniku „Mir“ in jo ponavlja še v vsakej številki.

23. septembra 1884 je gosp. Einšpieler žalostno pesem o kmečkem stanu poskusil zapeti v deželnem zboru. Liberalna večina pa je ni hotla poslušati, da! še preiskovati ni hotla, kaka se kmetom godi in kako bi se jim dalo pomagati!

Veseli nas, da so liberaljci gg. Seebacher, Mačnik, Laks itd. svoje oči in srce odprli, da tudi kmečke rane, bolečine in težave vidijo, čutijo in miljujejo. To nam pa je srčno žal, da je treba bilo k temu več ko 20 let in da je moral kmečki

stan poprej tako globoko propasti, da bode grozno težavno, morebiti še clo nemogoče, rešiti ga.

Žalostna pa vsakemu znana resnica je, da kmečki stan propada, in sicer strašno propada od dne do dne. To se godi razun Rusije in severne Amerike po vsem svetu, in po unih deželah še v večji meri, kakor v naši Avstriji. Pri nas bode pomoč težavna, pa obupati ne smemo, še je pomoč mogoča.

Po Italiji, Franciji in Angliji je kmečki stan popolnoma zibnil. Vso zemljo imajo tam bogatini in grajsčaki, pri katerih so vsi drugi ali najemniki ali hlapeci ali delalci. Kako trdo jih pa imajo, priča nam to, da se na Laškem tu in tam „koloni“ ali najemniki puntajo, — da se na Angleškem polomi, pretepi, puntarije in clo tudi morije godijo prav pogostoma. Tudi na Francoskem so kmetje zadolženi črez glavo in gre kmetija za kmetijo na kant, tako da bode tudi tam zibnil ves kmečki stan. Da je tudi na Nemškem dokaj žalostno, sprevidi se iz tega, da dobivajo socijalni prekucuhi na kmetih več in več prijatljev in pomagancev, — da kmetje posestva svoja prodajajo ali clo neobdelovana zapuščajo, svoja šila in kopita bašejo in se izseljujejo v Ameriko.

Pri nas v Avstriji ni še tako dalje prišlo, — pa tudi pri nas se kmetom dosti huda godi. To pričajo dolgovi, ki so na kmetijah intabulirani in naraščajo od leta do leta. Takih dolgov je v Avstriji 3000 milijonov gld., ki pa vsako leto naraščajo za 16—20 milijonov. Od teh dolgov morajo kmetje vsako leto plačevati 140—150 gld. obresti, dolg pa vendar še ostaja. Ni se čuditi, da pride vsako leto tisoč in tisoč kmetov na boben, mora zapustiti svoj dom in se podati po svetu s trebuchom za kruhom.

Dokaz, da kmečki stan propada, je tudi to, da se tudi pri nas ljudje izseljujejo v Ameriko, — da delalni moške silijo s kmetov v fužine, fabrike, v rudokope, v mesta itd., — da se na kmetih revno preživljajo, tako da še kruha in soli malokdaj imajo, mesa in zabele pa malokdaj vidijo, — da se širi zganjska kuga, v kateri misli marsikteri nesrečnež in revež vtopiti svojo nesrečo in žalost. Toda dosti je dokazov! Kmečki stan propada od dne do dne globej in globej, to vidi in čuti vsak, komur je resnice mar in imo oči in srce za kmečki stan. To je katoliško-konservativna stranka že davno sprevidela in čutila, je svarila, govorila, pisarila in delala, — pa nemško-liberalna stranka je vse tajila, vse lepo barvala in veselo kočirala proti brezdnju, v

kterem zdej vse leži, zdihuje in na pomoč kliče. Zagrizeni nemško-liberalci pa še zdaj ne dajo veljati, da kmečki stan propada. Glavni organ imenovane stranke — „Neue Fr. Presse“ — in tudi drugi časniki trdijo, da se kmetje med vsemi stanovni razmeroma še najboljši počutijo; da vedno naraščajoči hipotečni dolgovi le pričajo, da so zemljišča več vredna, in ako kateri kmet pride na kant, kriv je temu le posestnik sam, ker ali ni delaven ali ni varčen ali ni dosti podučen in prebrisan.

Te vrste časniki so bili in so še tudi našim Koroškim nemškoliberalcem sveto evangelje; zatoorej se po pravici čudimo in srčno veselimo, da jim je mrena padla z očes in da sami glasno pojó žalostno pesem, kako da propada kmečki naš stan!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Velika zguba) je zadela Krško škofijo! V devetih dneh je nemila smrt pobrala tri duhovnike, dva v Celovci, enega pri D. M. na Zili blizu Beljaka.

6. avg. je v Celovci umrl gosp. Jož. Viduc, šk. d. svetovalec in špirituval v bogoslovskem seministru. Rojen je bil na Zgornji Beli 11. avg. 1844, za mešnika posvečen 16. julija 1868. Bil je za kaplana v Grebinji, Wolfsbergu in Celovci, od l. 1874. do smrti svoje pa špirituval. Rajni si je prostovoljno naložil pretežko butaro; neutrudno se je pehal v spovednici, na prižnici, pri raznih cerkvenih družbah. Nalezal si je bolezen na prsih in plućah in se vlegel v prezgodnji grob.

15. avg. je zamrl gosp. Bošt. Smeričnik, šk. d. svetovalec, vpokojeni župnik, zač. beneficijant v mestnej ubožnici, zlatomešnik in starešina. V Šmarjeti blizu Bajdiš je bil 19. jan. 1802 rojen, za mešnika posvečen 8. avg. 1829; kaplanoval je v Čanjčah, Blatogradu, Hodišah, v Šent-Boštjanu pri Ojstri in pri sv. Valburgi; župnik je bil na Visokem brežju, v Šmartnem na polju in na Žih-poljah. Ko penzionist je od l. 1876. oskrboval službo beneficijata v mestnej ubožnici. 15. avg. v nedeljo in veliko gospojnico — je prav krepko pel slovesno sv. mešo, bral dvojno evangelje prav glasno in jasno, potem se pa podal po svoji starej navadi v stolno cerkev pridigo poslušat. Med pridigo ga napade stojičega huda omedleca, da znak pade na kamnata tla, si razbije črepino in strese možgane, da ni več prišel k zavednosti. Po prejetem zakramentu sv. olja 3 ure poznej mirno in sladko zaspi v Gospodu.

Obeh pogreb je bil veličasten; pri obeh so sami premil. gosp. knezoškof opravljali cerkvene molitve in obema govorili pohvalilno, ginljivo nagrobnico. Duhovnikov je bilo obilno, ljudi pa toliko, da se je vse trlo.

Pri D. M. na Zili je 6. avgusta umrl gosp. župnik Jernej Majhar. Rajni je bil v Borovljah rojen 5. avg. 1815, za mešnika posvečen 29. jul. 1840; služboval je za kaplana pri sv. Urbanu, pri D. M. na Zili, v Štebnu in Svečah; — za župnika pa v Šent-Pavlu na Zili, v Ovčej vesi, na Gozdanjah in od l. 1869 do smrti pri D. M. na Zili. Ako ravno ga je pred dvema letoma mrtvud

zadel in oslabil, vendar je svojo župnijo zvesto oskrboval do smrti. K pogrebu je prišlo veliko duhovnikov in ljudi iz vseh bližnjih župnij. — Nam Slovencem je bil gosp. Viduc vedno pravičen in dober; pričča temu je to, da se je — rojen Nemec — slovenskega jezika naučil, tako da je slovensko podučeval slovenske bogoslovce. Gg. Smeričnik in Majhar sta bila oba vrla in darežljiva rodoljuba in se vselej krepko in možko potegovala za naše narodne pravice.

Vsi trije so bili prava čest in slava Krške duhovščine in živijo, kjer so bili v vinogradu božjem nastavljeni, povsod še sedaj v hvaležnem in najboljšem spominu.

Bog naj vse tri pusti v miru počivati, in večna luč naj jim sveti!

Iz Celovca. (Ali je to postavno?) „Sodnik je za ljudstvo, — ne pa ljudstvo za sodnika“, je rekel gosp. baron Mylius, sedanji predsednik deželne sodnije. Bilo je 10. junija t. l. okoli 11. ure, ko je mlad gospodič v neke sodniške kanceliji neko slovensko ženkico tako-le sprejel: „Hier wird nichts windisch gesprochen“. Vsa pobita je ženkica odšla. Kako se to vjema z lepimi besedami gosp. predsednika, — pa tudi kaj pravi postava? — Ni še dolgo, kar so v nekej votlini na bregu Vrbskega jezera blizu Majrovnika zasledili nekega človeka. Bil je čudni najdenec nek Feračnik, ki je bil poprej toljmač pri tukajšnji sodnji. Že to menda ni po postavi, da se z nami Slovenci ravna po toljmačih, kakor z Lahi, Francozi in drugimi tujci. Mi Slovenci smo deželani, na Koroškem rojeni kakor Nemci in naš jezik ima na slovenske zemlji enake pravice, ko nemški na nemški. Kaj bi pa Nemec rekel, ako bi se ž njim pri sodnji obravnavalo po toljmaču? Zatorej imamo po postavi pravico protestovati zoper toljmače. Ako pa že drugači biti ne more, dajte nam toljmače, ki so naše materinščine popolnoma zmožni, ne pa takih, ki znajo toliko slovenski, kar so se doma od mamice naučili. Radi povemo, da je zdaj pri deželni sodnji za toljmača postavljen gospod, ki je zaupanja vreden na vse strani.

Iz Celovca. (Kdo ima prav?) Slovenci na Koroškem že blizu 40 let tožimo, da naše ljudske šole niso take, kakoršne bi imele biti po zdravej pedagogiki in po naših postavah. Veliko občinskih odborov, veliko krajnih šolskih svetov, vsi slovenski kateheti in sami rajni knezoškof dr. Valentin Wiery so tožili in prosili, naj je pri slovenskih šolah podučni jezik slovenski. Knezoškof Valentin, šolski svet v Šent-Mihelji pri Plibrei in občinski odbor in šolski svet v Šent Jakobu blizu Rožeka so s svojo pritožbo šli clo do ministerstva, — pa vse je bilo zastoj. Imamo še višjo stopinjo: najvišje državno sodnišče na Dunaji. Pri tem se pa iz Koroškega še nikdo ni oglasil; pri tem bomo potrkali, da vsaj vzemo, kdo ima prav?

Odbor družbe ssv. Cirila in Metoda v Ljubljani nam bode pomagal in oskrbel advokata, ki bode stranke, ki zastran šol tožijo, podpiral in zagovarjal. Gosp. dr. Hrašovec, spreten jurist in izvrsten govornik, je za to izvoljen. Meseca oktobra se ta gospod iz Ljubljane preseli v Slovenji Gradec na Koroške meji in tega slovečega advokata toplo priporočamo vsem Slovencem, ki si iščejo advokatske pomoči! Občinskim in šolskim odborom bode vsa

pisma za šolske pritožbe napravljaj brez vsega plačila in jih ravno tako tudi na Dunaji pri najvišem sodniški zagovarjal. Starodavnej pravdi zastran slovenskih šol mora enkrat konec biti: Naj razsodi najviša državna sodnija, kdo ima prav.

Iz Beljaške okolice. (Trn v peti.) Da je družba sv. Mohorja našim nemškim prenapetnežem hud trn v peti, je znano, saj so jo clo prijeli in napadli v deželnem zboru. Pa spodletelo jim je; zdej pa udrihajo pri vsakej priliki po njej judovsko-liberalni časniki. Zvonec nosi med njimi že od nekada znana stara „Tagespost“, za njo pa trapljata naša nemško-liberalna časnika v Celovcu in Beljaci. Dne 7. avgusta se je „Freie Stimmen“ spet lotila tega slavnega dela. Najprej se laže s tim, da šteje naša družba zdaj 2900 družnikov; leta 1886 pa šteje ona 31.654 družnikov. Tako podučujete ali prav za prav za nos vodite svoje usmiljenja vredne bralce! — Potem se še huduje „Fr. St.“ na tem, da so v odboru Mohorjeve družbe trije gospodje, katerih imena so nemška: „Müller in Einspieler“. Gospoda moja! primite sami sebe za nos! Ali so prvaki vaše stranke sami Nemci? Ali so imena: Dobernik, Mačnik, Traven, Strska, Foresti, Morič itd. nemška? Pojdite se solit s takimi burkami, ž njimi le sami sebe smešite, nam pa gotovo nič ne škodujete. Ali bi se vam krave ne smijale, ako bi brati mogle, kar pišete o „Prešernu“? Tudi ta najimenitnejši slovenski pesnik je Nemec: „Althochdeutsch „Brozzo“, von Brort — Pfeil — preschern — pfeilschnell“. Naš slavni Prešern se je gotovo prekucnil v grobu.

Na obrežji Vrbskega jezera. (Nemški in slovenski književni jezik — nekdanj in sedaj.) Dne 4. aprila 1704 je cesar Leopold na Dunaji izdal ta-le najviši ukaz: „in's Künftig aber keine einföhrung anderster als cum expressa Salutari clausula: Salvo jure anteriorum Creditorum ertheilen, di Antiores Creditores auch, wann die posteriores alle Gradus Executionis bis auf das Letzte „beherrschungs-Recht“ inclusive Verführet . . . mit dem „Odpor“ nicht mehr gehört werden sollen“. Ali to ni prava godla nemških, latinskih in clo čeških besed? Še za časov cesarice Marije Terezije književni jezik ni bil še veliko drugači in lepši. Ta cesarica pa je nemški jezik vpeljala v vse šole in kancelije, in že ob času njenega sina cesarja Jožefa je bil nemški jezik že veliko lepši, oglašen, očiščen in tudi bolj razumljiv, da ga je zastopil tudi priprosti clovek. — Kakošen pa je bil stari slovenski književni jezik? Skorej ravno takošen, kakor je sedaj. To pričajo prisegi, ki so skorej 200 let starejši, ko zgorej omenjeni Leopoldov ukaz in se hranijo v c. k. vseučiliškej knjižnici na Dunaji. Nekaj vrstic take prisegi se glasi tako-le: „Jest J. persežem pruti Gospudi Bogu, Očetu nebeskimu, da jest očem našimu Svetlimu Cesarju inu deželnimu Firštu Ferdinandu (ta je bil naš cesar 1619—1637) inu tudi Gospodi Burgermajstru, Rihtarju, in poštenimu Ratu, tiga Poglavitnega mesta Lublane eden zvest, pernareden, pokorn Bugar biti, nih postave, ordnunge, zapovedi, prepovedi, pokorno deržati, zuper taisto nič naprevzeti ali handlati, temuž gmajn čast, nuc inu prid, kakor meni bode največ mogoče, pomagati obderžati. Inu spet, vse tu, kar bi gmajn mestu moglo hudimu priti, obvarovati“ . . . itd.

Tak je bil naš jezik pred več ko 200 leti. — Dne 8. majnika 1784 je cesar Jožef II. zastran tobaka na svitlo dal novo postavu, katere § 1. se tako-le glasi: „Skozi pričijojci ukaz oznanimo, da bo dozdej v štant dane tabakne dacije ena posebna velika „Opalda ali Tabak-Direkcio“, ino obljubimo, da se to ne zgodi zato, da bi tabakno dacijo povišali, ampak tolkanj več za to, de bi se veči dobičik perdobil ino celemu kraljestvu k dobriemu, in po okoljstava k gmajn odloženju obrnil“. V celem paragrafu ni besede, ktere bi tudi prosti kmet ne zastopil, le samo namestu besede „odloženju“ bi se moglo reči „polajšanju“. — Tak je bil naš jezik pred 100 leti. — Nemški književni jezik se je tako čudovito opilil, polepšal in omikal, odkar se je vpeljal v šole in kancelije — ali se mar ni čuditi, da je naš slovenski književni jezik — brez vseh šol in kancelij in pri takih vsestranskih opoverah, — tako lepo napredoval in omikoval, da je sposoben za vse šole in nauke, za vse postave in ukaze, za vse kancelije in zbornice? Zatorej še enkrat rečem: Pustite vi, ki našega jezika trohice ne poznate, pustite naš slovenski jezik pri pokoji!

Iz Roža. (Toča, agentje po deželi in papirčiki nemškega Šulferajna.) V torek 3. avgusta se je privlekel strašen vihar od Visosčice in od zapada s ploho in točo. K sreči se je vsipala toča debela kakor grah najbolj po gori in po planini. V našej okolici je zadela samo vasi: Leše, gornjo Breznico, Področico in Svatne, posebno hudo zadnje dve vesi. Ajda, kuruza (sirek) je močno poškodovana, in oves ter pšenica na njivah, v snopih ali stoje prav zmlačena. Sploh je v zadetih vseh škoda velika, ker je reč le slabo obrodila. Po rutah, kjer je bila seča, in po planini na Kladju je ležala toča, kakor sneg, vse belo, še tretji den po nesreči so je našli cele kupe po jamah in ponikvah. V četrtek potem je prišla komisija, da oceni škodo, katero je poprej suša in sedaj toča prizadejala.

Zadnje čase nas nadlegajo raznovrstni agentje, vsiljujejo in hvalijo svoje blagó kakor berač mavho, da jih skoro ne zamoreš brez naročila od hiše odpraviti. Pred kratkim je ponujal en tak možak pri nas posebno gospodarsko orodje, rezavne stole in druge reči. V nekej hiši ni bilo ravno gospodarja doma. Da ga prej odpravi, mu reče gospodinja, da ne vzame ničesar; pa on bi morebiti stol za rezanje naročil, če bi bil doma. To je bilo dovolj. In čeravno je kasnej sam gospodar z dotičnim agentom govoril, da ne naroči ničesar; dobi nekaj tednov poznej od postaje v Vrbi aviso, da je prišel za njega rezavni stol. In še ta je bil čisto drugače narejen kakor pa tisti, katerega je poprej agent ponujal. Z avisom prišla je tudi faktura ter cena, katero bi imel v kratkem plačati. Kmet piše dvakrat na Dunaj, od koder mu je bil stol poslan, da ni ničesar naročil, da toraj stola ne prevzeme. Na prvo pismo mu odgovorijo in se opravičujejo, da stola, kakor ga je agent ponujal, nemajo več v zalogi, pa poslani je še bolj ročen, naj ga le vzame. Na drugo pismo pa dobi vabilo od sodnije, naj pride tega in tega dne k obravnavi na Dunaj. Fabrikant se je gotovo nadjal, da kmet tega storil ne bode, da rajši stol vzame ter da bode „per contumaciam“ k plačilu obsojen;

ali pa da ugovora proti temu ne bode ob pravem času poslal, kakor je izrečeno v kupčijskih postavah. Vsekako bode moral plačati, si misli, pa mu je spodletelo. Nemudoma oddá to zadevo advokatu, ki jo je njemu vprid in fabrikantu v škodo vravnal; zakaj zadnji je moral stol nazaj vzeti in advokata ter voznino plačati. Navadno se pušča taka reč, da zaleži, potem pa molči in plačaj, če si čas postavnega obroka zamudil. Varujte se toraj agentov po deželi, ki ne poznate kupčijskih postav, če nočete, da vas kdo s premislekom ne opehari.

Neki trgovec z lesnino v Beljaku ima lepo navado, da pošilja slovenskim prodajalcem neke papirčike nemškega Šulferajna, deset krajcarjev vrednosti z namenom, da bi tudi Slovenci plačevali za imenovano družtvo, katerega očiten namen je, zdražbe delati med Slovenci in jih s časom prestvariti v čiste Nemce. Pustite nas s takimi rečmi pri pokoju; mi smo Slovenci in hočemo podpirati samo svoje družbe in družtva: družbo sv. Mohora in društvo slovenskih apostolov svet. Cirila in Metoda. Bodite hvaležni, da Slovenci pri vas kupujejo in vam prodajajo dobro blagó.

Iz Gornjega Roža. (Duhovnikov zmenjkuje!) Od Sent-Marjete pod Obirjem do Pontabla v Kanalskeji dolini pri nobeni fari ni ga več kaplana. Imele so jih fare Šent-Marjeta, Glinje, Borovlje, Kapla po dva, Sveče, Šent-Jakob, Rožak, Zila, Šent-Stefan, Šent-Lenart, Podkloster, Trbiž, Zabnice po dva — tri, torej je praznih kaplanij le v treh dekanijah na desnem Dravskem bregu 16. Zraven pa so še prazne te-le fare ali kuracije: Bajdiše, Podljubelj, Ljubelj, Šent-Janž, Pečnica, na Dravi, Kokovo, Lipalaves, torej 8. Bojimo se, da bode še hujše. Sedanje šole, brezverni časniki, zapeljivi svet zmoti marsikaterega študenta in odvrne ga od duhovskega stanu. Tudi najnovejši ukaz naučnega ministra, po katerem se je učnina zvišala na 30 gld., bode marsikateremu ubogemu mladenču v latinske šole zaprl duri.

Pri tej skrbi in žalosti mi je prišlo na misel, naj bi občine pripomagale, da dobimo več duhovnikov.

Gospodje duhovniki naše škofije v ta namen delajo res čuda veliko. Osnovali so in podpirajo Marijanišče in študentovski patronat, kjer dobivajo ubogi pa pridni študenti popolnoma oskrbljenje ali vsaj izdatno podporo. Ali bi ne bilo mogoče, da bi tudi občine kaj storile? Marsiktera občina sliši in vidi, da se kak ubog deček njih fare v ljudske šoli prav dobro uči in lepo obnaša. Radi bi ga starši poslali na više šole, pa nimajo pod pavcem. Ali ni škoda za takega fanta? Mogel bi biti izvrsten duhovnik, prava čest in sreča celej fari. — Res je, da so kmetje preobloženi s placili vsake sorte, — vendar bi pa morebiti še zmogli, vsaj 3—4 leta vsako leto darovati kaj v ta namen, da se pridni pa ubogi deček pošlje v latinske šole. Mislim, da se ne motim, ako upanje izrekam: Ne samo vsak posestnik, ampak marsikateri dedej ali babica, marsikateri hlapec ali dekla bojo iz srea radi darovali nekaj krajcarjev v ta lep, gotovo Bogu dopadljivi namen. Treba bi bilo to le za 3—4 leta; potem bi pa ta študent, ako ostane priden in pobožen, mogel prositi, da se prevzame v Marijanišče. „Prosíte, opominja naš božji Zveličar, prosíte Očeta,

da delavcev pošlje v svoj vinograd!“ Ja! prosimo pa tudi od svoje strani — vsak po svoji moči — pomagajmo, da spet dobimo povoljno število pridnih in zvestih delavcev v Božji vinograd! — Zatorej še enkrat zakličem in prosim: Občine, premišlujte to misel. Bog Vam more vsak darček stokrat povrniti tukej časno, unkraj groba pa večno!!

Od Klopinskega jezera. (Nesreča; — Paternuž; — ogenj.) Na Šent-Anino se je Plišavnikov hlapec v Lancovah šel kopat v Klopinsko jezero in se utopil. Pravijo, da je bil malo pregloboko pokukal v glažek. Bog nas varuj presnetega žganja! — Naše jezero se ljudem vedno bolj dopada, od leta do leta dohaja sem-le več tujcev in prijazne vile — bi rekel — rastejo iz zemlje. Človek bi tega rad bil vesel, pa neka misel mu to brani. Kmetija za kmetijo, njiva za njivo se prodaja in pride tujem v roke. Ali to ni znamenje in dokaz, da se mora kmetom prav trda goditi? „Paternužovo“ je slovelo po pravici dalje in široko okoli, — ni dolgo kar jo tudi to lepo in priljubljeno posestvo kupil nek bogatin menda iz Dunaja? Našinci pa se porivajo tu ko delalci ali pa grejo po svetu s trebuhom za kruhom. — Na Kamenskej gori je pred nedavnem pogorel skedenj. Kako se je ta nesreča godila? Nek 6 letni deček je zasledel, da imajo hude ose na skednji gnezdo. Poišče si vžigalec, zasmodi osje gnezdo, — to je res zgorelo pa zasmodilo skedenj, da je tudi ta pogorel.

Iz Prevalj. (G. Thorinek.) K Prevaljskim šolam spadajo šola v Prevaljah, pri Fari in v Lešah. Šola je petrazredna, ima osem oddelkov in šteje 630 otrok. Po Koroškem ni take šole na kmetih. Tako obilno so nas požegnali liberalci — domačini in Prusjani — z novodobno šolo. Obilni šolski blagoslov pa žalibog ni v stanu obvarovati, da gre vse le rakovo pot: propadajo kmetije in fužine, obožujejo posestniki in delavci. Gosp. Thorinek Karol, vodja naših šol, je marsikaterokrat povdarjal, kolika čest in sreča da so sedanje šole za celo okolico, — mi pa še vedno zdihujemo po teh srečnih časih. Morebiti da pridejo zdej, ko stopi imenovani gospod — okinčan z zlatim zaslužnim križcem — v stalni pokoj. Gosp. Thorinek, rojen blizu Celja, bil je nekdanji Slovenec in hodil po slovenskih slovesnostih in veselicah. Peljal se je leta 1862. celo v Maribor, kjer je čitalnica napravila slovesno veselico. Pa časi se menjajo, in z njimi tudi mi. Taka se je tudi godila z našim nekdanjim Slovincem Thorinekom. Povišali so ga zavoljo njegovih skrivnih zaslug za šolskega nadzornika v Velikovskem okraji. Da ta gospod vseh šol ni čisto ponemčil, nimamo se zahvaliti njegovej trdnjej volji, temuč razmeram, ki so močnejši ko človek. Tudi pri volitvah je vselej stal na prvem mestu najhujših nasprotnikov. Že zvečer pred volitvijo je bil vselej v Velikoveci in na vso sapo agitiral za nemško-liberalne kandidate proti slovenskim volilem. Slovinci torej nimamo zalovati, da se je gosp. Thorinek podal v pokoj. Želimo mu pa zdravje, po katerem že več let zdihuje in le to Boga prosimo, da dobimo na njegovo mesto moža, ki bode tudi nam Slovincem pravičen in prijazen!

Iz Kotelj pri Guštanji. (Zahvala; stara bolečina.) Posestnik naše sloveče kisle vode, č. g. K. Schütz, vodja kmečke šole v Celovci,

daroval je našej cerkvi prekrasno kazulo, to je mešni plajšč. Narejala je ta plajšč njegova hči gospodična Ida in kaj lepo s svilo izšivala. Cela fara je tega darila vesela in gosp. fajmošter in oba cerkvena ključarja se v imenu cele fare srčno zahvaljujejo: Bog plačaj!

Mi Kotljani smo imeli sprva sami svojo občino, leta 1869. so nas pa pritvezili k Tolstemu vrhu. Že 4 ali 5krat smo prosili, naj se odločimo in spet postanemo sami svoji, — deželni zbor pa je našo prošnjo vselej spodbil. Naš poslanec gosp. Einšpieler nas je vselej možko zagovarjal, pa vse je bilo vselej zastoj. Vendar mi ne bomo mirovali, dokler ne dobimo, kar smo že nekedaj imeli. Saj postava sama pravi, da se občine ne smejo po sili združevati. Dokler smo imeli sami svojo občino, opravljali smo svoje dolžnosti prav in na tenjko, imeli smo manjše priklade, živeli smo s svojimi sosedi lepo v ljubezni in miru. Zdej je pa vsa druga. Tudi imamo daljne, posebno po zimi težavne pote. Ako pa dobimo svojo občino, imeli bomo svojega župana v sredi med nami. Zatorej bomo pri okrajnej glavariji v Velikovci prošnjo uložili, naj visoka komisija to našo zadevo vnovič preišče in se sama prepriča, kako opravičena da je naša prošnja, da se nam dovoli samostojna občina. To je naša stara bolečina!

Iz Podjunske doline. (Strašna novica.) Ni še leto, kar je iz Celovške pripravnice za učitelja ljudske šole v Železni Kapli prišel še komej 20 let stari gosp. Janez Martinec, rojen v Nemškem Plajberze, torej trd Nemec, za šolo, katero obiskuje večji del trdo slovenskih otrok. Ni še bil prav tople v Kapli, kar se je jel obnašati tako, da se o njegovej obnaši ni le govorilo po Kapli, temuč po celem okolici, še pri nas po Podjunske dolini. Začel je nedozreli mladeneč dohajati k neke 40 let starej udovi, materi čveterih otrok. Vse opominjevanje je bilo bob ob steno, pohujšanje je naraščalo in clo šolska mladina je jela o tej pohujšljivej zvezi govoriti. Krajni šolski svet je vse z lepo poskušal, razdreti to nesrečno zvezo, — pa ni nič opravil. Naznanil je torej to žalostno zadevo deželnemu šolskemu совету in ta je sklenil poslati deželnega šolskega nadzornika v Kaplo, naj to reč preišče. Gosp. dr. Gobanc je prišel, v šoli pri nauku vse lepo v redu našel, pa tudi sprevidel, da je struna tako napeta, da se nesrečni mladeneč mora prestaviti dalje od Kaple. Zaukazal je torej davkariji, naj se J. Martinec s 1. avgustom ustavi plača. Hitro J. M. to zve, nabaše revolver in se pri priči ustrelil. Strah in groza je šla dalje okoli! Ta strašna novica ne daje le samo staršem, temuč tudi šolskim oblastnjam veliko premišljevali. Dajte nam vernih, katoliških učiteljev!

Iz Borovelj. (S kože bi človek skočil), ako vidi, kaj vganjajo ti preklemani vindišarji. Šel sem te dni skozi Žihpolje v Celovec in videl, kako popravljajo po streli oškodovana turna. Zidovje je lepo belo, ura pa plava in številke rudeče, — za božjo voljo: to so ja — pokrižajmo se! — slovanske barve! Oj, oj kam pridejo ljube Žihpolje, kjer znana trojica nosi velikomemški zvonec! Kar je preveč, je preveč; že sem slišal in bral, kaj vganjajo na Žihpoljah ti presneti vindišarji: hočejo, da bi se slovenski otroci najprej prav dobro slovenski, in po tem še le tujega, nemškega jezika

učili, — kaj pa še! — še pri volitvah se vtikajo vmes in so bili tako predrzni, da so nekaj svojincev pri poslednjih volitvah spravili v občinski odbor, oh, oh kam še pridemo! In sedaj se pa še celo oba turna svetita in prelajata v slovenskih barvah, — oj, oj svet ne more dolgo več stati. Kaj je neki stavbini odbor mislil, da je to dovolil? Ali od slavne velikomemške trojice nihče ne sedi v stavbinem odboru? Kaj poreče nemškoliberalna gospoda, ki priroma na Žihpolje, in zagleda te panslavistične barve na turnu? Oj ti smenjčani vindišarji, še romarje bojo odpodili: res! s kože bi človek skočil!

Iz Medgorij. (Čudno obnašanje omikanih gospodov.) Nedavno sta prišla dva gospoda iz Grabštanja v Medgorje. Tukaj sta se preveč napila in domu gredé sta se potem prav neumno obnašala. Hodila sta po žitu, ki ga nam je Bog dal, in ga precej pomandrala. Ali se spodobí za take študirane gospode, da nam ubogim kmetom po nepotrebnem škodo delajo? Ko bi nas kmetov kateri kaj tacega naredil, vteknili bi ga precej v luknjo.

Iz Krčanj. (Nova meša.) Dne 25. julija je pri nas novo mešo pel č. g. Franc Kolarič, naš rojak. Take slovesnosti postajajo zmirom bolj redke, zato se ni čuditi, da se je zbralo mnogo ljudstva od blizo in daleč. Sv. daritev se je morala opravljati pod milim nebom pred cerkvijo. Za Slovence je pred cerkvijo pridigoval č. g. O. Koloman, za Nemce pa v cerkvi č. g. Brežan, župnik iz Diekš. Pri veselici, ki je sledila Božjej službi, slišale so se mile slovenske pesmice, v dokaz, da tudi tukaj na nemške meji ni še zamrl slovenski duh. Bog daj gosp. novomešniku ljubo zdravje in blagoslov pri častnem pa težavnem poklicu dušnega pastirstva!

Kaj dela politika.

Tisti Madjari, ki so letos toliko vpili, naj bi dobila Ogerska dežela svojo lastno vojno (armado), so se hudo zamerili na cesarskem dvoru. Svitli cesar so pisali ogerskemu ministru Tiszi, da mora avstrijska vojna zmirom edina ostati in z istim duhom pokorščine in domoljubja napolnjena biti. — Solnograjski poslanec Lienbacher se šteje med konservativce, pa seje zmirom le neslogo. Zdaj spet nekaj vrta, da bi razdrl zvezo med Slovani in konservativnimi Nemci. Tirolci so že rekli, da ga ne bojo poslušali.

Naš in nemški cesar sta bila nedavno skupaj v Gostinjah. Najbrž ostane z Nemcem v zvezi. Kaj pa Rus na to pravi, tega nobeden ne ve. Nekteri mislijo, da bo hodil svoja pota, drugi pa, da bo stopil v zvezo s Francozi. — Da nova vlada na Angleškem ne bo Irceem prijazna, vedeli smo že naprej. Ona jim noče spolniti nobene želje, Ircei so pa jezni in se puntajo po malem zdaj tukaj, zdaj tam. Nazadnje bo pa vender zmagała pravica; saj Ircei že veliko sto let terpijo hude krivice. — V Belgiji se zbirajo delavci v velikih trumah in terjajo, naj se jim dá volilna pravica, kakor posestnikom. — V Ameriki začeli so se tujcev braniti in jim ne pustijo več zemljišč kupovati.

Za poduk in kratek čas.

Slovenci!

Naš narod je neznaten po svojem številu. On je sicer veja velicega in mogočnega debela slovenskega in srka iz njega redilni sok za svoje življenje in svoj razvoj; a nemile, več stoletij obstoječe okoliščine so izpodrezale že precej čutljivo naravno našo zvezo s tem deblom. Potisnjeni daleč na zapad, odtrgani od svojih severnih bratov, ter obdani skoro od vseh strani od tujih narodov, katerih šege in navade, značaji in svojstva se bistveno razločujejo od naših, moramo Slovenci bojevati neprenehljiv boj za narodni svoj obstanek.

Sreča nam v minulosti ni bila mila. Mnogo prelepe zemlje, katera je bila last naših pradedov, izgubili smo za vedno. Obširnejša je ta izgubljena zemlja, ko naša sedanja domovina. Tuji narodi, po številu močnejši, bojoviti in brezobzirni, porivali so se čedalje globoje v slovensko ozemlje, v tem, ko se je tihi, miroljubni Slovenec umikal ter jim prepuščal zemljo, katero je obdeloval, selišča, katera si je postavil. Če je pa na svojej zemlji ostal, tedaj je kmalu izgubil narodno svojo individualnost in kmalu moral zamenjati sladko svojo govorico z glasovi tujimi.

Slovenci smo združeni sedaj — razen neznatnega števila beneških naših bratov — že stoletja pod žezlom avstrijskih vladarjev. Dasi vedno zvesti državi in cesarju, vedno požrtvovalni v resnih dneh in vedno neustrašljivi v nevarnih časih, nismo vendar uživali onega varstva svoje narodnosti, ko drugi narodi. Le redko kedaj se je zgodilo, da je jezik naš prihajal do pičle veljave; sicer je moral vedno umikati se tujim, narodu našemu nerazumljivim jezikom. V šolah in uradih ni bilo mesta zanj in prišlo je celo tako daleč, da se je smešil in kaznoval oni, ki se je drznil javno govoriti v slovenskem svojem materinem jeziku. Narodnost slovenska izgubljala je čedalje več tal; čistost slovenske govorice je ginila; mišljenje slovenskega razumnštva se je potujčevalo in slovenski učenjaki pomagali so povečevati slavo tujih narodov.

Še le, ko je presvetli cesar Fran Josip I. dal narodom avstrijskim ustavo, popokali so tesni okovi, ki so tako neusmiljeno stiskali našo narodnost. Slovesno so tudi nam Slovincem bile v ustavi priznane iste pravice, ko drugim državljanom; slovesno je jezik naš proglašen bil za enakopravnega z jezikom nemškim in italijanskim, katera sta pred tem v našej domovini uživala povsod neopravičeno prednost. — Pač se vsaj nam nasproti ni izvelo še vse ono, kar bi se bilo po jasnih besedah ustave izvesti imelo; a narod naš se je vendar probudil k novemu, veselejšemu življenju, vzbudila se je v njem samozavest, vzbudil ponos in s tem vzrastla ob jednom ljubezen do prekrasne slovenske govorice.

Že to pa je našim sosedom — (Nemcem in Italijanom) preveč. Oni, ki so doslej vedno navajeni bili uživati pred nami neke predpravitve; oni, ki so v duhu videli že sočne naše ravnice, prisojna naša brda in nebotične naše gore za svojo lastnino, ne morejo se nikakor sprijazniti z mislijo, da se te sanje njihove ne bodo izpolnile, temveč, da bode narod slovenski vedel braniti svojo domovino; da

jo bode vedel ohraniti sebi in slovanstvu. Zato so poslednja leta napeli vse moči, da bi zavirali razvoj našega naroda; začeli so pravo vojsko proti vznášajočej samosvesti njegovej; izumili nove načrte za njegovo potujčevanje.

Sredi slovenskega prebivalstva snujejo zasobne šole, katerim je glavna naloga, odtujevati deco slovenskih starišev njihovej narodnosti, ucepljevati jej od zgodnje mladosti zaničevanje do materinega jezika in pripravljati jo tako za poznejše pripravno orodje v potujčevalne namene.

In mi, ki smo že toliko izgubili, ali bomo mirno gledali, kako se nam jemlje kos za kosom našega sedanjega posestva? Slovenec, ozirajoč se po prekrasnih planinskih okrajih Štajerske, Koroške in Tiroljske, neumečih sedaj ljubega slovenskega zvuka, mora tožno uzkliniti s slavnim pevcem „Slávy dcery“:

„Ah tu, glej! dežele pred mojim očesom solzečim,
Nekdaj zibelka — sedaj naroda mojega grob.“

Ali bomo res dopuščali, da se ta grob vsled naše malomarnosti razširi in da se vanj pogrezne še oni košček narodnega življenja, kar nam ga je ostalo po tisočletnem zatiranju?

Ne, nikdar! Minoli so časi duševnega robstva in iz istega izvirajoče splošne apatije. Jednako drugim prosvetljenim narodom mora tudi narod naš pokazati svojo življensko moč. In to moč tako upamo vsaj — on tudi pokaže.

Minolo je leto, odkar smo praznovali za krščanstvo in vesoljno slovanstvo jako imeniten spomin — tisočletnico blažene smrti sv. Metoda. Kakor ostali bratje naši po prostranem slovanskem svetu, tako smo tudi mi Slovenci proslavljali primerno ta spomin; tako smo se tudi mi hvaležno spominjali tega, kar sta sveta slovanska blagovestnika Ciril in Metod storila za nas. Poleg neustrašljivih, prepričevalno zgovornih oznanovalec uzvišenih krščanskih resnic bila sta tudi iskrena zagovornika pravic slovanskega jezika, dobro vedoč, koliko vrednosti je materin jezik za vero in omiko. — In ta jezik, kateri sta pred več, ko tisoč leti sveta slovanska brata s plamenečo zgovornostjo branila; ta jezik, kateremu sta že tisto dobro veljavo priborila, kakoršne ni imel nobeden drugi tedanjih živih jezikov; ta jezik to sveto dedščino, hočejo nam sedaj vzeti narodni naši nasprotniki! A, Slovenci! ne motimo se — za vzetim jezikom ali pa tudi kar zajedno — zastavili bi smrtnosno sekiro radi še na našo katoliško sveto vero. — Kaj je tedaj naravnjesejšega, kot da smo si v obrambo teh svojih svetin ustanovili družbo in da smo tej družbi v trajni spomin vlske tisočletnice dali ime po slovanskih sv. apostolih, prvih razširjevalcih naše svete vere, ter prvih zagovornikih in braniteljih našega jezika?

Slovenci!

„Družba sv. Cirila in Metoda“ deluje pravilno od letošnjega občnega zbora, ki je bil v dan sv. slovanskih blagovestnikov dne 5. julija. O namenu te družbe ne bomo govorili, znan je vsakemu, ki se količkaj zanima za to, kar se med nami godi. Pomen družbe pa je velik; a izpolniti bo svojo nalogo zamogla le, ako jo bode slovenski narod podpiral tako, kakor se taki družbi spodobi.

Bratje naši na Koroškem, v tem nekdanjem središču Slovenstva, nimajo niti jedne slovenske šole in vsa njihova postavna prizadevanja za narodno šolstvo bila so do sedaj neuspešna. Oni gledajo zaupljivo do naše družbe; oni za gotovo pričakujejo od nje pomoči.

Ne veliko bolje godi se bratom našim ob jezikovnih mejah na Štajerskem in Primorskem. Sveta dolžnost naša je vsem pomagati.

Dela je torej veliko. A tudi uspeh bode lep in trudu primeren, ako bode družba iz slovenskega naroda dobivala podpore, kakoršne je potrebna — in menda bolj od vsake druge vredna.

Slovinci!

Danes govorimo do vseh Vas. Vsak naj po svoji moči žrtvuje za sveto narodno stvar; vsak naj po svoji moči pripomore reševati slovensko mladino narodne smrti.

Že v začetku naglašali smo, da je narod naš majhen po številu. Zato pa vsacega posamičnika zadevajo tem večje dolžnosti. Naj si jih bode vsak v svesti v polnej meri. Le kedar do tega pridemo, tedaj bomo mogli reči, da je narodni naš obstanek zagotovljen.

Zato naj je ne bode župe na Slovenskem, ki bi ne imela svoje podružnice „družbe sv. Cirila in Metoda“; naj ne bo Slovence, ki bi ne bil član vsaj jedni podružnici!

Z združenimi močmi dosegli bomo uzvišeni svoj smoter in v to nam pomози Bog in sv. apostola Ciril in Metod!

G Ljubljani, dne 5. avgusta 1886.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Anton Žlogar,   Luka Svetec,
zapisnikar.   prvomestnika namestnik.

Smešničar.

Mož: Nicój se mi je sanjalo, da sem bil v Rimu.

Žena: Ali nisi mogel mene seboj vzeti? Zdaj vidim, kako malo maraš za me!

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Rojstni dan svitlega cesarja se je, kakor vsako leto, tudi letos slovesno obhajal v Celovcu in po deželi. — Za cerkev v Št. Petru pri Velikovcu so svitli cesar podarili 300 gld. — G. dež. predsednika bar. Schmidta so v Kotičanah izvolili za častnega občana. — Ves Kotičane na zgornjej Zili je zadela huda nesreča. V saboto 14. avg. je zgorelo 22. hiš in 20 skednjev. Gasilci so prihiteli od vseh strani, pa zavolj hudega vetra niso nič opravili; komaj da so rešili otroke. Tudi Ljubljanski kaznenci, ki tam blizo Zilo ravnajo, obnašali so se dobro in gasili, kar se je dalo. — „Kmečka zveza“ koroška je imela svoj tretji shod v Dürnfeldu na Grobniškem polji. Govorilo se je mnogo in marsikaj pametnega. Vsega bi pa mi tudi ne podpisali, kar je govoril posestnik Smutny. Morda bomo o tem shodu še kaj več spregovorili. — Nanagloma je umrla grofinja Voikffy, rojena grofica Fugger, stara še le 30 let, na gradu Mei-

selberg pri Šmihelu na Gosposvetskem polji. K pogrebu je prihitelo na tisoče ljudstva, mnogi tudi iz Celovca. — Pod Nabrjetom, kjer kamen lomijo, podrla je velika skala pet laških delavcev. Dva sta ostala precej mrtva. — V Kraju sta zgorela dva skednja in ena hiša. — Tisti gospodje, ki so hoteli zidati železnico v Rožno dolino, so obupali, ker imajo premalo denarja. Rajši bojo čakali, da bo država zidala železnico čez Ljubelj. — Na Celovškem živinskem trgu je krava pobodla nekega dečka in ga hudo ranila. — Deželnemu poslancu Geinsbergerju je pogorelo pohištvo in deset repov goveje živine. Škode ima 10.800 gld. — 14leten deček je utonil v Glini pri Št. Vidu. — Nedeljo 8. avg., ko je Jan. Seebacher po domače Jezernik blizo Hodiš predsedoval pri shodu „kmečke zveze“ v Dürnfeldu na Grobniškem polju, mu je po noči od nedelje na pondeljek pogorel skedenj do tal. Živino in hišo so rešili, uno pa je vse pogorelo. Akoravno je skedenj zavarovan, škoda na žitu, krmi in orodju je vendar velika. Na pomoč je prihitela požarna bramba Vetrinjska, domače pa nikogar doma ni bilo, ker so vsi brambovci šli v Borovlje k pranganju pri sv. Jožefu. Ogenj je menda bil od hudobne roke nastavljen. Zapri so nekega črevljarja, na katerega sum leti. Gosp. Seebacher je že več pisem dobil, v katerem se mu je grozilo, da se mu bode posestvo zažgalo. — Kako se v fužini na Bistrici posvečujejo nedelje in prazniki, povedali smo že večkrat. Božjega razžaljenja in pohujšanja je pa še premalo. 15. avg. — nedeljo in veliko gospojnico — je cela truma na Stolu in po Rutah ropotala in kazala, kako naj se spodobi nedelje in praznike posvečevati — po framazonsko. Zraven se pa delajo tako planinske postaje velikonemške ceste iz Berolina do Trsta, kakor jih dela nemški šulferajn po dolinah. — Naše „Freie Stimmen“ pripovedujejo, da je pevsko društvo na Zgornjem Štajerskem zapelo g. knezoškofu dr. Zwergerju nekaj lepih pesem. Zavolj tega je pa nekaj pevcev izstopilo iz tega društva, češ, ker se to ne vjema z namenom in duhom nemškega pevskega društva. „Recht so — prav tako“, pristavlja visokoomikani vrednik „Freie Stimmen“. — Na Dunaji je bil shod vseh avstrijskih društev zoper trpinčenje žival. Celovsko društvo je tam zastopal gosp. And. Rauchensteiner, učitelj na dečkej mestnej šoli. Predlagal je, naj se sklene, da nemški jezik je društvene zveze opravični jezik. Ta predlog se je sicer sprejel, zraven pa se tudi sklenilo, naj vsak govori pri debatah, kakor se mu zljubi. Ta vrli Celovčan menda ni se učil drugega jezika, ko nemškega, in je blage volje, varovati živino, trpinčiti pa ljudi s tujim jezikom.

Na Kranjskem povsodi pridno snujejo podružnice ssv. Cirila in Metoda. To je pač potrebno; saj nobeno društvo nam toliko koristiti ne more, kakor to, ako najde dosti podpore. Žalostno je tedaj, da se koroški rodoljubi ne prebudijo iz spanja. V rožnej in podjunskej dolini bi se vender lahko nabralo potrebno število udov! — Umrl je g. Jagrič, okr. glavar v Črnomlju. — Novo mešo je pel v Leskovcu č. g. Vrhovšek. Pijani fantje pa so veselje skazili. — V Šmartnem pri Litiji so napravili tombolo za novo požarno stražo. Čistega dobička je bilo 220 gld. — V Dobropolji tožijo, da

je letina prav slaba. Nesrečni črvi so spodjedli vse polje. — V Ljubljani sta se našla brat in sestra, ki drug za drugega nista vedela, čeravno je brat že 28, sestra pa 22 let stara. Rojena sta namreč v porodišnici, potem pa so ju vsacega drugam na kmete dali v rejo.

Na Štajerskem. Štajerski Slovenci se v novejšem času živo gibljejo. V Ptuiju napravilo je pevsko društvo veliko veselico. Prišli so gostje od vseh strani, tudi iz Hrvaškega in iz Ljubljane. Štajersko-slovenski poslanci pa sklicujejo svoje volilce, da jim razložijo, kaj so do zdaj storili in kako se mislijo obnašati za naprej. — Posojilnica v Celji je znižala obresti za ulege od 5 na $4\frac{1}{2}\%$.

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

Vis. čast. g. Bittner Guido bode dne 24. avg. vmeščen za mestnega fajmoštra in dekana v Belaku, in č. g. Kuess Mat. dne 25. avg. za fajmoštra na Trbižu. — Za provizorje gredó č. gg. Sirnik Jan. k D. M. na Zili; Moser Mat. v Grades in Vaneček Jan. v Kameče. — Prestavljeni so č. gg. Pazdera Leopold za kaplana pri glavnej fari v Celovcu; Čemer Šimen za mestnega kaplana v Volsberg. Na njegovo mesto je nastavljen novomešnik Rous Karol za kaplana v Spodnji Dravberg; baron Zucco Askani pride za kaplana k sv. Hemi in č. g. novomešnik Marinić Franc za kaplana v Zgornjo Belo. — Umrli so: č. gg. Jožef Vidne, Boštjan Smeričnik, Jernej Majhar (glej poseben dopis).

Loterijske srečke

od 23. avgusta.

Gradec	25	58	74	11	76
Dunaj	52	80	40	3	10

Tržna cena v Celovcu.

Ime blaga	na birne		Ime blaga	na kilo
	gld. kr.	hektolitre		
pšenica	5 30	6 70	goveje meso	— 58
rž	3 90	4 80	telečje meso	— 60
ječmen	3 70	4 60	svinjsko meso	— 62
oves	2 70	3 30	kostrunovo	— 44
hejda	3 50	4 40	maslo	— 95
turšica	4 10	5 20	puter	— 85
pšeno	7 —	8 70	prekajen špeh	— 80
proso	— —	— —	frisen špeh	— 70
grah	5 20	6 —	mast	— 70
leča	— —	— —	100 kil sena	3 50
fižol	5 40	7 50	100 kil slame	3 50
krompir	1 10	1 70	100 kil deteljnega semena	— —

Pitani voli v Celovcu 150 do 160 gld., uprežni 120 do 130, krave 70 do 120, telice 60 do 70 gld. Mladi prešiči 18 do 24 gld.; ovce po 4, 6, 8 gld. Živinski sejm v Reichenavi je bil slab. V Labudскеj dolini je letina še precej dobra, vendar slabejša ko lani. Na Ogerskem je žita še dosti, vina bo pa malo; tudi sadja ni.

Oglasila.

Služba organista, ki mora tudi pevce učiti, se z novim letom oddá v Dobrli vesi. Več se izvé pri tamošnjem farnem oskrbnístvu.

Kmetija, ki ima 31 oralov njiv, travnikov in gojzda, ter dobro pohíštvo, je iz proste roke na prodaj za 4600 gld. Več pové posestnik Tavar v Tinjah pri Velikovcu.

A. Prosen, trgovec s tržaškim blagom v Celovcu, kosarske ulice nasproti „zvonarju“, priporoča svojo veliko, čisto frišno zalogo kofeta vsake sorte, rajža, moke, masti, špeha, olja, petroleja, pravih Olomuških kvargeljnov, salame, suhega mesa, Ementalskega in Grojanskega sira in takih stvari. Ima tudi eterična olja in esence. Muštri in ceniki se pošiljajo zastoj.

Anton Sodja, puškarski mojster in kupčevalec v Borovljah (Ferlach, Kärnten), priporoča svoje vsakovrstne lovske puške, ki so vse dobro preskušene v c. k. preskušalnici. Cena je primerno nizka. Prodaja tudi patrone in drugo lovsko pripravo. Cenike dopošilja brezplačno.

Službo občinskega tajnika išče mož nemškega in slovenskega uradovanja dobro vajen, ker je že 17 let opravljal to službo in ima dobra spričevala. Ime pove vredništvo „Mira“.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani posestnik že nad 70 let v Celovci obstoječega

„HOTELA SANDWIRTH“

zahvaljuje se udano mnogobrojnim častitim gostom za dosednji blagovoljni obisk in od mnogih strani skazano zaupanje; hkratu prosi se za daljni obisk p. n. potujoče občinstvo in preč. duhovščina, za kar se bo prizadeval častitim obiskovalcem postreči najboljše in najsolidnejše s sobami, jedili in pijačami. Poletne mesece je odprt poleg hotela jeden najlepših in največjih vrtov mesta z velikim salonom, kjer se pri vsakem vremenu častitim obiskovalcem v vsakem oziru pazno in cenó postreže.

Zlasti pa opozarja podpisani na dobro preskrbljeno zalogo najboljših, pristnih in nepokvarjenih pijač, avstrijskih, tirolskih in šilferskih vin, najfinejšega Reinighauser-jevega piva. Gorka in mrzla jedila ob vsakem dnevnem času.

 Lastni omnibus je pri prihodu vsakega vlaka na razpolaganje.

Z velespoštovanjem

G. Simon,

posestnik „hotela Sandwirth“ v Celovci.